ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

चतुर्थ काण्डे – प्रथमः प्रश्नः

Version Notes:

This is now the current Version 1.0 dated October 31, 2021

1. This replaces the earlier version 0.0 dated May 31, 2019.

2. We have listened to the Krama Paaraayanam telecast by TTD channel. The corrections found have been updated . The corrections found and reported till October 31, 2021 are also updated.

3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done whereever applicable.

4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id vedavms@gmail.com

Earlier Versions

1st	Version Number	0.0 dated October 01, 2018
2nd	Version Number	0.0 dated May 31, 2019

Table of Contents

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः 4

4.1 चतुर्थ काण्डे प्रथमः प्रश्नः–अग्निचित्यङ्गमन्त्रपाठाभिधानं.............4

==============================

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

4.1 चतुर्थ काण्डे प्रथमः प्रश्नः–अग्निचित्यङ्गमन्त्रपाठाभिधानं

T.S.4.1.1.1 - Kramam

युञ्जानः प्रथमम् । प्रथमम् मनः । मनस्तत्वाय । तत्वाय सविता । सविता धियः । धिय इति धियः ॥ अग्निम् ज्योतिः । ज्योतिर् निचाय्य । निचाय्य पृथिव्याः । निचाय्येति नि–चाय्य । पृथिव्या अधि । अध्या । आ ऽभरत् । अभरदित्यभरत् ॥ युक्त्वाय मनसा । मनसा देवान् । देवान्थ् सुवः । सुवर् यतः । यतो धिया । धिया दिवम् । दिवमिति दिवम् ॥ बृहज् ज्योतिः । ज्योतिः करिष्यतः । करिष्यतः सविता । सविता प्र । प्र सुवाति । सुवाति तान् । तानिति तान् ॥ युक्तेन मनसा । मनसा वयम् । वयम् देवस्य । देवस्य सवितुः । सवितुः सवे । सव इति सवे ॥ सुवर्गेयाय शक्त्यै । सुवर्गेयायेति सुवः – गेयाय । शक्त्या इति शक्त्यै ॥ युञ्जते मनः । मन उत । उत युञ्जते । युञ्जते धियः । धियो विप्राः । विप्रा विप्रस्य ।

विप्रस्य बृहतः । बृहतो विपश्चितः । विपश्चित इति विपश्चितः ॥

वि होत्राः । होत्रा दधे । दधे वयुनावित् । वयुनाविदेकः ।

वयुनाविदिति वयुन – वित् । एक इत् । इन् मही । **1 (50/53)**

T.S.4.1.1.2 - Kramam

मही देवस्य । देवस्य सवितुः । सवितुः परिष्टुतिः । परिष्टुतिरिति

परि – स्तुतिः ॥ युजे वाम् । वाम् ब्रह्म । ब्रह्म पूर्व्यम् । पूर्व्यम्

नमोभिः । नमोभिर् वि । नमोभिरिति नमः – भिः । वि श्लोकाः ।

श्लोका यन्ति । यन्ति पथ्या । पथ्येव । इव सूराः । सूरा इति सूराः ॥

शृण्वन्ति विश्वे । विश्वे अमृतस्य । अमृतस्य पुत्राः । पुत्रा आ ।

आ ये । ये धामानि । धामानि दिव्यानि । दिव्यानि तस्थुः । तस्थुरिति

तस्थुः ॥ यस्य प्रयाणम् । प्रयाणमनु । प्रयाणमिति प्र – यानम् ।

अन्वन्ये । अन्य इत् । इद् ययुः । ययुर् देवाः । देवा देवस्य । देवस्य

महिमानम् । महिमानमर्चतः । अर्चत इत्यर्चतः ॥ यः पार्थिवानि ।

पार्थिवानि विममे । विममे सः । विमम इति वि – ममे । स एतशः ।

एतशो रजाꣳसि । रजाꣳसि देवः । देवः सविता । सविता महित्वना ।

महित्वनेति महि – त्वना ॥ देव सवितः । सवितः प्र । प्र सुव ।

सुव यज्ञम् । यज्ञम् प्र । प्र सुव । सुव यज्ञपतिम् । 2 (50/53)

T.S.4.1.1.3 - Kramam

यज्ञपतिम् भगाय । यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिम् । भगाय दिव्यः ।

दिव्यो गन्धर्वः । गन्धर्व इति गन्धर्वः ॥ केतपूः केतम् । केतपूरिति

केत – पूः । केतम् नः । नः पुनातु । पुनातु वाचः । वाचस्पतिः ।

पतिर् वाचम् । वाचमद्य । अद्य स्वदाति । स्वदाति नः । न इति नः ॥

इमम् नः । नो देव । देव सवितः । सवितर् यज्ञम् । यज्ञम् प्र ।

प्र सुव । सुव देवायुवम् । देवायुव९ँ सखिविदम् । देवायुवमिति

देव – युवम् । सखिविद९ँ सत्राजितम् । सखिविदमिति

सखि – विदम् । सत्राजितम् धनजितम् । सत्राजितमिति

सत्र – जितम् । धनजित९ँ सुवर्जितम् । धनजितमिति धन–जितम् ।

सुवर्जितमिति सुवः – जितम् ॥ ऋचा स्तोमम् । स्तोम९ँ सम् ।

समर्द्धय । अर्द्धय गायत्रेण । गायत्रेण रथन्तरम् । रथन्तरमिति

रथम् – तरम् ॥ बृहद् गायत्रवर्तनि । गायत्रवर्तनीति गायत्र–वर्तनि ॥

देवस्य त्वा । त्वा सवितुः । सवितुः प्रसवे । प्रसवेऽश्विनोः ।
प्रसव इति प्र – सवे । अश्विनोर् बाहुभ्याम् । बाहुभ्याम् पूष्णः ।
बाहुभ्यामिति बाहु–भ्याम् । पूष्णो हस्ताभ्याम् । हस्ताभ्याम् गायत्रेण ।
गायत्रेण छन्दसा । छन्दसा । आ ददे । ददे ऽङ्गिरस्वत् ।
अङ्गिरस्वदभ्रिः । अभ्रिरसि । असि नारिः । नारिरसि । **3 (50/58)**

T.S.4.1.1.4 - Kramam

असि पृथिव्याः । पृथिव्याः सधस्थात् । सधस्थादग्निम् ।
सधस्थादिति सध – स्थात् । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमङ्गिरस्वत् ।
अङ्गिरस्वदा । आ भर । भर त्रैष्टुभेन । त्रैष्टुभेन त्वा । त्वा छन्दसा ।
छन्दसा । आ ददे । ददे ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् बभ्रिः । बभ्रिरसि ।
असि नारिः । नारिरसि । असि त्वया । त्वया वयम् । वय॑ सधस्थे ।
सधस्थ आ । सधस्थ इति सध–स्थे । आऽग्निम् । अग्नि॑ शकेम ।
शकेम खनितुम् । खनितुम् पुरीष्यम् । पुरीष्यम् जागतेन ।
जागतेन त्वा । त्वा छन्दसा । छन्दसा । आ ददे । ददे ऽङ्गिरस्वत् ।
अङ्गिरस्वद्धस्ते । हस्त आधाय । आधाय सविता ।
आधायेत्या – धाय । सविता बिभ्रत् । बिभ्रदभ्रिम् ।

अभ्रिॅं हिरण्ययीम् । हिरण्ययीमिति हिरण्ययीम् ॥ तया ज्योतिः । ज्योतिरजस्रम् । अजस्रमित् । इदग्निम् । अग्निम् खात्वी । खात्वी नः । न आ । आ भर । भरानुष्टुभेन । आनुष्टुभेन त्वा ( ) । आनुष्टुभेनेत्यानु - स्तुभेन । त्वा छन्दसा । छन्दसा । आ ददे । ददे ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदित्यङ्गिरस्वत् ॥ **4** (**53/57**)

(इद् - यज्ञं प्रसुव - नारि - रानुष्टुभेन त्वा छन्दसा - त्रीणि च)
(A1)

T.S.4.1.2.1 - Kramam

इमामगृभ्णन्न् । अगृभ्णन् रशनाम् । रशनामृतस्य । ऋतस्य पूर्वे । पूर्व आयुषि । आयुषि विदथेषु । विदथेषु कव्या । कव्येति कव्या ॥ तया देवाः । देवाः सुतम् । सुतमा । आ बभूवुः । बभूवुर्. ऋतस्य । ऋतस्य सामन्न् । सामन्थ् सरम् । सरमारपन्ती । आरपन्तीत्या - रपन्ती ॥ प्रतूर्तं ँवाजिन्न् । प्रतूर्तमिति प्र - तूर्तम् । वाजिन्ना । आ द्रव । द्रव वरिष्ठाम् । वरिष्ठामनु । अनु सम्ँवतम् । सम्ँवतमिति सम् - वतम् ॥ दिवि ते । ते जन्म । जन्म परमम् । परममन्तरिक्षे । अन्तरिक्षे नाभिः । नाभिः पृथिव्याम् । पृथिव्यामधि ।

अधि योनिः । योनिरिति योनिः ॥ युञ्जाथा॒ꣳ रासभम् । रासभं
ँयुवम् । युवमस्मिन्न् । अस्मिन्. यामे । यामे वृषण्वसू । वृषण्वसू
इति वृषण्ण् – वसू ॥ अग्निम् भरन्तम् । भरन्तमस्मयुम् ।
अस्मयुमित्यस्म – युम् ॥ योगेयोगे तवस्तरम् । योगेयोग इति
योगे – योगे । तवस्तरं ँवाजेवाजे । तवस्तरमिति तवः – तरम् ।
वाजेवाजे हवामहे । वाजेवाज इति वाजे – वाजे । हवामह इति
हवामहे ॥ सखाय इन्द्रम् । इन्द्रमूतये । ऊतय इत्यूतये ॥ प्रतूर्वन्ना ।
प्रतूर्वन्निति प्र – तूर्वन्न् । **5** (**50/55**)

T.S.4.1.2.2 - Kramam

एहि । इह्यवक्रामन्न् । अवक्रामन्नशस्तीः । अवक्रामन्नित्यव–क्रामन्न् ।
अशस्ती रुद्रस्य । रुद्रस्य गाणपत्यात् । गाणपत्यान् मयोभूः ।
गाणपत्यादिति गाण – पत्यात् । मयोभूरा । मयोभूरिति मयः – भूः ।
एहि । इहीतीहि ॥ उर्वन्तरिक्षम् । अन्तरिक्षमनु । अन्विहि ।
इहि स्वस्तिगव्यूतिः । स्वस्तिगव्यूतिरभयानि । स्वस्तिगव्यूतिरिति
स्वस्ति – गव्यूतिः । अभयानि कृण्वन् । कृण्वन्निति कृण्वन्न् ॥
पूष्णा सयुजा । सयुजा सह । सयुजेति स – युजा । सहेति सह ॥

पृथिव्याः सधस्थात् । सधस्थादग्निम् । सधस्थादितिसध – स्थात् ।
अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदच्छ । अच्छेहि ।
इह्यग्निम् । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदच्छ ।
अच्छेमः । इमोऽग्निम् । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमङ्गिरस्वत् ।
अङ्गिरस्वद् भरिष्यामः । भरिष्यामोऽग्निम् । अग्निम् पुरीष्यम् ।
पुरीष्यमङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् भरामः । भराम इति भरामः ॥
अन्वग्निः । अग्निरुषसाम् । उषसामग्रम् । अग्रमख्यत् । अख्यदनु ।
अन्वहानि । अहानि प्रथमः । प्रथमो जातवेदाः । जातवेदा इति
जात – वेदाः ॥ अनु सूर्यस्य । सूर्यस्य पुरुत्रा । **6 (50/56)**

T.S.4.1.2.3 - Kramam

पुरुत्रा च । पुरुत्रेति पुरु – त्रा । च रश्मीन् । रश्मीननु । अनु
द्यावापृथिवी । द्यावापृथिवी आ । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी ।
आ ततान । ततानेति ततान ॥ आगत्य वाजी । आगत्येत्या – गत्य ।
वाज्यद्ध्वनः । अद्ध्वनः सर्वाः । सर्वा मृधः । मृधो वि ।
वि धूनुते । धूनुत इति धूनुते ॥ अग्निं᳚ सधस्थे । सधस्थे महति ।
सधस्थ इति सध – स्थे । महति चक्षुषा । चक्षुषा नि ।

नि चिकीषते । चिकीषत इति चिकीषते ॥ आक्रम्य वाजिन्न् ।
आक्रम्येत्या – क्रम्य । वाजिन् पृथिवीम् । पृथिवीमग्निम् ।
अग्निमिच्छ । इच्छ रुचा । रुचा त्वम् । त्वमिति त्वम् ॥
भूम्या वृत्वाय । वृत्वाय नः । नो ब्रूहि । ब्रूहि यतः । यतः खनाम ।
खनाम तम् । तं वँयम् । वयमिति वयम् ॥ द्यौस्ते । ते पृष्ठम् ।
पृष्ठम् पृथिवी । पृथिवी सधस्थम् । सधस्थमात्मा । सधस्थमिति
सध – स्थम् । आत्माऽन्तरिक्षम् । अन्तरिक्ष७ं समुद्रः । समुद्रस्ते ।
ते योनिः । योनिरिति योनिः ॥ विख्याय चक्षुषा ।
विख्यायेति वि – ख्याय । चक्षुषा त्वम् । त्वमभि । अभि तिष्ठ ।
तिष्ठ पृतन्यतः । **7 (50/57)**

T.S.4.1.2.4 - Kramam

पृतन्यत इति पृतन्यतः ॥ उत् क्राम । क्राम महते । महते सौभगाय ।
सौभगायास्मात् । अस्मादास्थानात् । आस्थानाद् द्रविणोदाः ।
आस्थानादित्या – स्थानात् । द्रविणोदा वाजिन्न् । द्रविणोदा इति
द्रविणः–दाः । वाजिन्निति वाजिन्न् ॥ वय७ं स्याम । स्याम सुमतौ ।
सुमतौ पृथिव्याः । सुमताविति सु – मतौ । पृथिव्या अग्निम् ।

अग्निम् खनिष्यन्तः । खनिष्यन्त उपस्थे । उपस्थे अस्याः । उपस्थ इत्युप-स्थे । अस्या इत्यस्याः ॥ उदक्रमीत् । अक्रमीद् द्रविणोदाः । द्रविणोदा वाजी । द्रविणोदा इति द्रविणः - दाः । वाज्यर्वा । अर्वाऽकः । अकः सः । स लोकम् । लोक॑ सुकृतम् । सुकृतम् पृथिव्याः । सुकृतमिति सु - कृतम् । पृथिव्या इति पृथिव्याः ॥ ततः खनेम । खनेम सुप्रतीकम् । सुप्रतीकमग्निम् । सुप्रतीकमिति सु - प्रतीकम् । अग्नि॑ सुवः । सुवो रुहाणाः । रुहाणा अधि । अधि नाके । नाक उत्तमे । उत्तम इत्युत् - तमे ॥ अपो देवीः । देवीरुप । उप सृज । सृज मधुमतीः । मधुमतीरयक्ष्माय । मधुमतीरिति मधु - मतीः । अयक्ष्माय प्रजाभ्यः । प्रजाभ्य इति प्र - जाभ्यः ॥ तासा॑ स्थानात् । स्थानादुत् । उज् जिहताम् । जिहतामोषधयः । ओषधयः सुपिप्पलाः । सुपिप्पला इति सु - पिप्पलाः ॥ जिघर्म्यग्निम् । **8 (50/58)**

T.S.4.1.2.5 - Kramam

अग्निम् मनसा । मनसा घृतेन । घृतेन प्रतिक्ष्यन्तम् । प्रतिक्ष्यन्तम् भुवनानि । प्रतिक्ष्यन्तमिति प्रति - क्ष्यन्तम् । भुवनानि विश्वा ।

विश्वेति विश्वा ॥ पृथुम् तिरश्चा । तिरश्चा वयसा । वयसा बृहन्तम् ।
बृहन्तं ँव्यचिष्ठम् । व्यचिष्ठमन्नम् । अन्न॒ँ रभसम् । रभसं ँविदानम् ।
विदानमिति विदानम् ॥ आ त्वा । त्वा जिघर्मि । जिघर्मि वचसा ।
वचसा घृतेन । घृतेनारक्षसा । अरक्षसा मनसा । मनसा तत् ।
तज् जुषस्व । जुषस्वेति जुषस्व ॥ मर्यश्रीः स्पृहयद्वर्णः । मर्यश्रीरिति
मर्य–श्रीः । स्पृहयद्वर्णो अग्निः । स्पृहयद्वर्ण इति स्पृहयत् – वर्णः ।
अग्निर् न । नाभिमृशे । अभिमृशे तनुवा । अभिमृश इत्यभि–मृशे ।
तनुवा जर्.हृषाणः । जर्.हृषाण इति जर्.हृषाणः ॥ परि वाजपतिः ।
वाजपतिः कविः । वाजपतिरिति वाज – पतिः । कविरग्निः ।
अग्निर्. हव्यानि । हव्यान्यक्रमीत् । अक्रमीदित्यक्रमीत् ॥ दधद्
रत्नानि । रत्नानि दाशुषे । दाशुष इति दाशुषे ॥ परि त्वा । त्वाऽग्ने ।
अग्ने पुरम् । पुरं ँवयम् । वयं ँविप्रम् । विप्र॒ँ सहस्य । सहस्य
धीमहि । धीमहीति धीमहि ॥ धृषद्वर्णम् दिवेदिवे । धृषद्वर्णमिति
धृषत् – वर्णम् । दिवेदिवे भेत्तारम् ( ) । दिवेदिव इति दिवे–दिवे ।

भेत्तारम् भङ्गुरावतः । भङ्गुरावत इति भङ्गुर - वतः ॥ त्वमग्ने ।
अग्ने द्युभिः । द्युभिस्त्वम् । द्युभिरिति द्यु - भिः । त्वमाशुशुक्षणिः ।
आशुशुक्षणि स्त्वम् । त्वमद्भ्यः । अद्भ्यस्त्वम् । अद्भ्य
इत्यत् - भ्यः । त्वमश्मनः । अश्मनस्परि । परीति परि ॥
त्वं ँवनेभ्यः । वनेभ्यस्त्वम् । त्वमोषधीभ्यः । ओषधीभ्यस्त्वम् ।
ओषधीभ्य इत्योषधि - भ्यः । त्वम् नृणाम् । नृणाम् नृपते ।
नृपते जायसे । नृपत इति नृ - पते । जायसे शुचिः ।
शुचिरिति शुचिः ॥ **9** (**70/81**) ***(प्रतूर्वन्थ् - सूर्यस्य - तिष्ठ - जिघर्मि - भेत्तारं - ँविं॒शतिश्च) (A2)***

T.S.4.1.3.1 - Kramam

देवस्य त्वा । त्वा सवितुः । सवितुः प्रसवे । प्रसवेऽश्विनोः ।
प्रसव इति प्र - सवे । अश्विनोर् बाहुभ्याम् । बाहुभ्याम् पूष्णः ।
बाहुभ्यामिति बाहु - भ्याम् । पूष्णो हस्ताभ्याम् । हस्ताभ्याम्
पृथिव्याः । पृथिव्याः सधस्थे । सधस्थेऽग्निम् । सधस्थ इति
सध - स्थे । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वत्
खनामि । खनामीति खनामि ॥ ज्योतिष्मन्तम् त्वा । त्वाऽग्ने ।

अग्ने सुप्रतीकम् । सुप्रतीकमजस्रेण । सुप्रतीकमिति सु–प्रतीकम् ।
अजस्रेण भानुना । भानुना दीद्यानम् । दीद्यानमिति दीद्यानम् ॥
शिवम् प्रजाभ्यः । प्रजाभ्योऽहिꣳसन्तम् । प्रजाभ्य इति प्र–जाभ्यः ।
अहिꣳसन्तम् पृथिव्याः । पृथिव्याः सधस्थे । सधस्थेऽग्निम् ।
सधस्थ इति सध – स्थे । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमङ्गिरस्वत् ।
अङ्गिरस्वत् खनामि । खनामीति खनामि ॥ अपाम् पृष्ठम् ।
पृष्ठमसि । असि सप्रथाः । सप्रथा उरु । सप्रथा इति स – प्रथाः ।
उर्वग्निम् । अग्निम् भरिष्यत् । भरिष्यदपरावपिष्ठम् ।
अपरावपिष्ठमित्यपरा – वपिष्ठम् ॥ वर्द्धमानम् महः । मह आ ।
आ च । च पुष्करम् । पुष्करम् दिवः । दिवो मात्रया ।
मात्रया वरिणा । वरिणा प्रथस्व । प्रथस्वेति प्रथस्व ॥ शर्म च ।
च स्थः । स्थो वर्म । **10 (50/57)**

<u>T.S.4.1.3.2 - Kramam</u>

वर्म च । च स्थः । स्थो अच्छिद्रे । अच्छिद्रे बहुले ।
अच्छिद्रे इत्यच्छिद्रे । बहुले उभे । बहुले इति बहुले । उभे इत्युभे ॥
व्यचस्वती सम् । व्यचस्वती इति व्यचस्वती । सं ँवसाथाम् ।

वसाथाम् भर्तम् । भर्तमग्निम् । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमिति पुरीष्यम् ॥ सं वसाथाम् । वसाथाऽ सुवर्विदा । सुवर्विदा समीची । सुवर्विदेति सुवः – विदा । समीची उरसा । समीची इति समीची । उरसा त्मना । त्मनेतित्मना ॥ अग्निमन्तः । अन्तर् भरिष्यन्ती । भरिष्यन्ती ज्योतिष्मन्तम् । भरिष्यन्ती इति भरिष्यन्ती । ज्योतिष्मन्तमजस्रम् । अजस्रमित् । इदितीत् ॥ पुरीष्योऽसि । असि विश्वभराः । विश्वभरा इति विश्व–भराः ॥ अथर्वा त्वा । त्वा प्रथमः । प्रथमो निः । निरमन्थत् । अमन्थदग्ने । अग्न इत्यग्ने ॥ त्वामग्ने । अग्ने पुष्करात् । पुष्करादधि । अद्ध्यथर्वा । अथर्वा निः । निरमन्थत । अमन्थतेत्यमन्थत ॥ मूर्द्ध्नो विश्वस्य । विश्वस्य वाघतः । वाघत इति वाघतः ॥ तमु । उ त्वा । त्वा दद्ध्यङ्ङ् । दध्यङ्ङृषि । ऋषिः पुत्रः । पुत्र ईधे । ईधे अथर्वणः । **11 (50/56)**

T.S.4.1.3.3 - Kramam

अथर्वण इत्यथर्वणः ॥ वृत्रहणम् पुरन्दरम् । वृत्रहणमिति वृत्र – हनम् । पुरन्दरमिति पुरम् – दरम् ॥ तमु । उ त्वा । त्वा पाथ्यः । पाथ्यो वृषा । वृषा सम् । समीधे । ईधे दस्युहन्तमम् ।

दस्युहन्तममिति दस्यु – हन्तमम् ॥ धनञ्जयꣳ रणेरणे ।
धनञ्जयमिति धनम् – जयम् । रणेरण इति रणे – रणे ॥
सीद होतः । होतः स्वे । स्व उ । उ लोके । लोके चिकित्वान् ।
चिकित्वान्थ् सादय । सादया यज्ञम् । यज्ञꣳ सुकृतस्य । सुकृतस्य
योनौ । सुकृतस्येति सु – कृतस्य । योनाविति योनौ ॥ देवावीर्
देवान् । देवावीरिति देव–अवीः । देवान्. हविषा । हविषा यजासि ।
यजास्यग्ने । अग्ने बृहत् । बृहद् यजमाने । यजमाने वयः ।
वयो धाः । धा इति धाः ॥ नि होता । होता होतृषदने ।
होतृषदने विदानः । होतृषदन इति होतृ – सदने । विदानस्त्वेषः ।
त्वेषो दीदिवान् । दीदिवाꣳ असदत् । असदथ् सुदक्षः ।
सुदक्ष इति सु – दक्षः ॥ अदब्धव्रतप्रमतिर् वसिष्ठः ।
अदब्धव्रतप्रमतिरित्यदब्धव्रत – प्रमतिः । वसिष्ठः सहस्रम्भरः ।
सहस्रम्भरः शुचिजिह्वः । सहस्रम्भर इति सहस्रम् – भरः ।
शुचिजिह्वो अग्निः । शुचिजिह्व इति शुचि – जिह्वः ।

अग्निरित्यग्निः ॥ सꣳ सीदस्व । सीदस्व महान् । महाꣳ असि ।

असि शोचस्व ( ) । शोचस्व देववीतमः । 12 (50/58)

T.S.4.1.3.4 - Kramam

देववीतम इति देव – वीतमः ॥ वि धूमम् । धूममग्ने ।

अग्ने अरुषम् । अरुषम् मियेद्ध्य । मियेद्ध्य सृज । सृज प्रशस्त ।

प्रशस्त दर्.शतम् । प्रशस्तेति प्र–शस्त । दर्.शतमिति दर्.शतम् ॥

जनिष्वा हि । हि जेन्यः । जेन्यो अग्रे । अग्रे अह्नाम् । अह्नाꣳ हितः ।

हितो हितेषु । हितेष्वरुषः । अरुषो वनेषु । वनेष्विति वनेषु ॥

दमेदमे सप्त । दमेदम इति दमे – दमे । सप्त रत्ना । रत्ना दधानः ।

दधानोऽग्निः । अग्निर्. होता । होता नि । नि षसाद ।

ससादा यजीयान् । यजीयानिति यजीयान् ॥ 13 (27/29)

(स्थ – ईधे – शोचस्व – सप्तविꣳशतिश्च) (A3)

T.S.4.1.4.1 - Kramam

सम् ते । ते वायुः । वायुर् मातरिश्वा । मातरिश्वा दधातु ।

दधातूत्तानायै । उत्तानायै हृदयम् । उत्तानाया इत्युत् – तानायै ।

हृदयं ँयत् । यद् विलिष्टम् । विलिष्टमिति वि – लिष्टम् ॥

देवानां ँयः । यश्चरति । चरति प्राणथेन । प्राणथेन तस्मै । प्राणथेनेति प्र – अनथेन । तस्मै च । च देवि । देवि वषट् । वषडस्तु । अस्तु तुभ्यम् । तुभ्यमिति तुभ्यम् ॥ सुजातो ज्योतिषा । सुजात इति सु–जातः । ज्योतिषा सह । सह शर्म । शर्म वरूथम् । वरूथमा । आऽसदः । असदः सुवः । सुवरिति सुवः ॥ वासो अग्ने । अग्ने विश्वरूपम् । विश्वरूप॑ँ सम् । विश्वरूपमिति विश्व – रूपम् । सं ँव्ययस्व । व्ययस्व विभावसो । विभावसो इति विभा – वसो ॥ उदु । उ तिष्ठ । तिष्ठ स्वद्ध्वर । स्वद्ध्वराव । स्वद्ध्वरेति सु – अद्ध्वर । अवा नः । नो देव्या । देव्या कृपा । कृपेति कृपा ॥ दृशे च । च भासा । भासा बृहता । बृहता सुशुक्वनिः । सुशुक्वनिरा । सुशुक्वनिरिति सु – शुक्वनिः ॥ आऽग्ने । अग्ने याहि । याहि सुशस्तिभिः । सुशस्तिभिरिति सुशस्ति – भिः ॥ **14 (50/56)**

T.S.4.1.4.2 - Kramam

ऊर्द्ध्व उ । ऊ षु णः । सु नः । न ऊतये । ऊतये तिष्ठ । तिष्ठा देवः । देवो न । न सविता । सवितेति सविता ॥ ऊर्द्ध्वो वाजस्य ।

वाजस्य सनिता । सनिता यत् । यदञ्जिभिः । अञ्जिभिर् वाघद्भिः । अञ्जिभिरित्यञ्जि - भिः । वाघद्भिर् विह्वयामहे । वाघद्भिरिति वाघत् - भिः । विह्वयामह इति वि - ह्वयामहे ॥ स जातः । जातो गर्भः । गर्भो असि । असि रोदस्योः । रोदस्योरग्ने । अग्ने चारुः । चारुर् विभृतः । विभृत ओषधीषु । विभृत इति वि-भृतः । ओषधीष्वित्योषधीषु ॥ चित्रः शिशुः । शिशुः परि । परि तमाꣳसि । तमाꣳस्यक्तः । अक्तः प्र । प्र मातृभ्यः । मातृभ्यो अधि । मातृभ्य इति मातृ-भ्यः । अधि कनिक्रदत् । कनिक्रदद् गाः । गा इति गाः ॥ स्थिरो भव । भव वीड्वङ्गः । वीड्वङ्ग आशुः । वीड्वङ्ग इति वीडु - अङ्गः । आशुर् भव । भव वाजी । वाज्यर्वन्न् । अर्वन्नित्यर्वन्न् ॥ पृथुर् भव । भव सुषदः । सुषदस्त्वम् । सुषद इति सु - सदः । त्वमग्नेः । अग्नेः पुरीषवाहनः । पुरीषवाहन इति पुरीष - वाहनः ॥ शिवो भव । भव प्रजाभ्यः । **15 (50/56)**

<u>T.S.4.1.4.3 - Kramam</u>

प्रजाभ्यो मानुषीभ्यः । प्रजाभ्य इति प्र - जाभ्यः । मानुषीभ्यस्त्वम् । त्वमङ्गिरः । अङ्गिर इत्यङ्गिरः ॥ मा द्यावापृथिवी ।

द्यावापृथिवी अभि । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी ।
अभि शूशुचः । शूशुचो मा । माऽन्तरिक्षम् । अन्तरिक्षम् मा ।
मा वनस्पतीन् । वनस्पतीनिति वनस्पतीन् ॥ प्रैतु । एतु वाजी ।
वाजी कनिक्रदत् । कनिक्रदन् नानदत् । नानदद् रासभः । रासभः
पत्वा । पत्वेति पत्वा ॥ भरन्नग्निम् । अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यम् मा ।
मा पादि । पाद्यायुषः । आयुषः पुरा । पुरेति पुरा ॥ रासभो वाम् ।
वाम् कनिक्रदत् । कनिक्रदथ् सुयुक्तः । सुयुक्तो वृषणा । सुयुक्त इति
सु – युक्तः । वृषणा रथे । रथ इति रथे ॥ स वाम् । वामग्निम् ।
अग्निम् पुरीष्यम् । पुरीष्यमाशुः । आशुर् दूतः । दूतो वहात् ।
वहादितः । इत इतीतः ॥ वृषा ऽग्निम् । अग्निं ँवृषणम् । वृषणम्
भरन्न् । भरन्नपाम् । अपाम् गर्भम् । गर्भ्ँ समुद्रियम् । समुद्रियमिति
समुद्रियम् ॥ अग्न आ । आ याहि ( ) । याहि वीतये । **16 (50/53)**

T.S.4.1.4.4 - Kramam

वीतय ऋतम् । ऋतꣳ सत्यम् । सत्यमिति सत्यम् ॥ ओषधयः प्रति ।
प्रति गृह्णीत । गृह्णीताग्निम् । अग्निमेतम् । एतꣳ शिवम् ।
शिवमायन्तम् । आयन्तमभि । आयन्तमित्या – यन्तम् । अभ्यत्र ।

अत्र युष्मान् । युष्मानिति युष्मान् ॥ व्यस्यन् विश्वाः । व्यस्यन्निति वि - अस्यन्न् । विश्वा अमतीः । अमतीररातीः । अरातीर् निषीदन्न् । निषीदन् नः । निषीदन्निति नि - सीदन्न् । नो अप । अप दुर्मतिम् । दुर्मतिꣳ हनत् । दुर्मतिमिति दुः - मतिम् । हनदिति हनत् ॥ ओषधयः प्रति । प्रति मोदद्ध्वम् । मोदद्ध्वमेनम् । एनम् पुष्पावतीः । पुष्पावतीः सुपिप्पलाः । पुष्पावतीरिति पुष्प - वतीः । सुपिप्पला इति सु - पिप्पलाः ॥ अयं ँवः । वो गर्भः । गर्भ ऋत्वियः । ऋत्वियः प्रत्नम् । प्रत्नꣳ सधस्थम् । सधस्थमा । सधस्थमिति सध - स्थम् । आऽसदत् । असददित्यसदत् ॥ **17 (36/42)**

(सुशस्तिभिः - शिवो भव - याहि - षट्त्रिꣳशच्च) (A4)

T.S.4.1.5.1 - Kramam

वि पाजसा । पाजसा पृथुना । पृथुना शोशुचानः । शोशुचानो बाधस्व । बाधस्व द्विषः । द्विषो रक्षसः । रक्षसो अमीवाः । अमीवा इत्यमीवाः ॥ सुशर्मणो बृहतः । सुशर्मण इति सु - शर्मणः । बृहतः शर्मणि । शर्मणि स्याम् । स्यामग्नेः । अग्नेरहम् । अहꣳ सुहवस्य । सुहवस्य प्रणीतौ । सुहवस्येति सु - हवस्य ।

प्रणीताविति प्र – नीतौ ॥ आपो हि । हि ष्ठ । स्था मयोभुवः ।
मयोभुवस्ताः । मयोभुव इति मयः – भुवः । ता नः । न ऊर्जे ।
ऊर्जे दधातन । दधातनेति दधातन ॥ महे रणाय । रणाय चक्षसे ।
चक्षस इति चक्षसे ॥ यो वः । वः शिवतमः । शिवतमो रसः ।
शिवतम इति शिव – तमः । रसस्तस्य । तस्य भाजयत ।
भाजयतेह । इह नः । न इति नः ॥ उशतीरिव । इव मातरः ।
मातर इति मातरः ॥ तस्मा अरम् । अरम् गमाम । गमाम वः ।
वो यस्य । यस्य क्षयाय । क्षयाय जिन्वथ । जिन्वथेति जिन्वथ ॥
आपो जनयथ । जनयथा च । च नः । न इति नः ॥
मित्रः स॒ꣳसृज्य । 18 (50/54)

T.S.4.1.5.2 - Kramam

सꣳसृज्य पृथिवीम् । सꣳसृज्येति सम्–सृज्य । पृथिवीम् भूमिम् ।
भूमिम् च । च ज्योतिषा । ज्योतिषा सह । सहेति सह ॥ सुजातम्
जातवेदसम् । सुजातमिति सु – जातम् । जातवेदसमग्निम् ।
जातवेदसमिति जात – वेदसम् । अग्निं वैँश्वानरम् ।

वैश्वानरं ँविभुम् । विभुमिति वि–भुम् ॥ अयक्ष्माय त्वा । त्वा सम् ।
स॒ꣳ सृजामि । सृजामि प्रजाभ्यः । प्रजाभ्य इति प्र – जाभ्यः ॥
विश्वे त्वा । त्वा देवाः । देवा वैश्वानराः । वैश्वानराः सम् ।
स॒ꣳ सृजन्तु । सृजन्त्वानुष्टुभेन । आनुष्टुभेन छन्दसा ।
आनुष्टुभेनेत्यानु – स्तुभेन । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिर
स्वदित्यङ्गिरस्वत् ॥ रुद्राः सम्भृत्य । सम्भृत्य पृथिवीम् । सम्भृत्येति
सम् – भृत्य । पृथिवीम् बृहत् । बृहज् ज्योतिः । ज्योतिः सम् ।
समीधिरे । ईधिर इतीधिरे ॥ तेषाम् भानुः । भानुरजस्रः । अजस्र
इत् । इच्छुक्रः । शुक्रो देवेषु । देवेषु रोचते । रोचत इति रोचते ॥
स॒ꣳसृष्टां ँवसुभिः । स॒ꣳसृष्टामिति सम् – सृष्टाम् । वसुभी रुद्रैः ।
वसुभिरिति वसु – भिः । रुद्रैर् धीरैः । धीरैः कर्मण्याम् । कर्मण्याम्
मृदम् । मृदमिति मृदम् ॥ हस्ताभ्याम् मृद्वीम् । मृद्वीम् कृत्वा ।
कृत्वा सिनीवाली । सिनीवाली करोतु । करोतु ताम् । **19 (50/57)**

T.S.4.1.5.3 - Kramam

तामिति ताम् ॥ सिनीवाली सुकपर्दा । सुकपर्दा सुकुरीरा ।
सुकपर्देति सु – कपर्दा । सुकुरीरा स्वौपशा ।

सुकुरीरेति सु – कुरीरा । स्वौपशेति सु – औपशा ॥ सा तुभ्यम् । तुभ्यमदिते । अदिते महे । मह आ । ओखाम् । उखाम् दधातु । दधातु हस्तयोः । हस्तयोरिति हस्तयोः ॥ उखाम् करोतु । करोतु शक्त्या । शक्त्या बाहुभ्याम् । बाहुभ्यामदितिः । बाहुभ्यामिति बाहु – भ्याम् । अदितिर् धिया । धियेति धिया ॥ माता पुत्रम् । पुत्रँ यथा । यथोपस्थे । उपस्थे सा । उपस्थ इत्युप – स्थे । साऽग्निम् । अग्निम् बिभर्तु । बिभर्तु गर्भे । गर्भ आ । एत्या ॥ मखस्य शिरः । शिरोऽसि । असि यज्ञस्य । यज्ञस्य पदे । पदे स्थः । पदे इति पदे । स्थ इति स्थः ॥ वसवस्त्वा । त्वा कृण्वन्तु । कृण्वन्तु गायत्रेण । गायत्रेण छन्दसा । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वत् पृथिवी । पृथिव्यसि । असि रुद्राः । रुद्रास्त्वा । त्वा कृण्वन्तु । कृण्वन्तु त्रैष्टुभेन । त्रैष्टुभेन छन्दसा । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदन्तरिक्षम् । अन्तरिक्षमसि । अस्यादित्याः । **20 (50/55)**

T.S.4.1.5.4 - Kramam

आदित्यास्त्वा । त्वा कृण्वन्तु । कृण्वन्तु जागतेन । जागतेन छन्दसा । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् द्यौः । द्यौरसि । असि विश्वे ।

विश्वे त्वा । त्वा देवाः । देवा वैश्वानराः । वैश्वानराः कृण्वन्तु ।
कृण्वन्त्वानुष्टुभेन । आनुष्टुभेन छन्दसा । आनुष्टुभेनेत्यानु – स्तुभेन ।
छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् दिशः । दिशोऽसि । असि ध्रुवा ।
ध्रुवाऽसि । असि धारय । धारया मयि । मयि प्रजाम् । प्रजा॒ँ रायः ।
प्रजामिति प्र – जाम् । रायस्पोषम् । पोषम् गौपत्यम् । गौपत्य॒ँ
सुवीर्यम् । सुवीर्य॒ँ सजातान् । सुवीर्यमिति सु – वीर्यम् ।
सजातान्. यजमानाय । सजातानिति स–जातान् । यजमानायादित्यै ।
अदित्यै रास्ना । रास्नाऽसि । अस्यदितिः । अदितिस्ते । ते बिलम् ।
बिलम् गृह्णातु । गृह्णातु पाङ्क्तेन । पाङ्क्तेन छन्दसा ।
छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदित्यङ्गिरस्वत् ॥ कृत्वाय सा ।
सा महीम् । महीमुखाम् । उखाम् मृन्मयीम् । मृन्मयीं ँयोनिम् ।
मृन्मयीमिति मृत् – मयीम् । योनिमग्नये । अग्नय इत्यग्नये ॥ ताम्
पुत्रेभ्यः । पुत्रेभ्यः सम् । सम् प्र ( ) । प्रायच्छत् । अयच्छददितिः ।
अदितिः श्रपयान् । श्रपयानिति । इतीतीति ॥ **21** (**54/59**)

(मित्रः – करो – त्वन्तरिक्षमसि – प्र – चत्वारि च) (A5)

T.S.4.1.6.1 - Kramam

वसवस्त्वा । त्वा धूपयन्तु । धूपयन्तु गायत्रेण । गायत्रेण छन्दसा ।
छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् रुद्राः । रुद्रास्त्वा । त्वा धूपयन्तु ।
धूपयन्तु त्रैष्टुभेन । त्रैष्टुभेन छन्दसा । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् ।
अङ्गिरस्वदादित्याः । आदित्यास्त्वा । त्वा धूपयन्तु । धूपयन्तु
जागतेन । जागतेन छन्दसा । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद्
विश्वे । विश्वे त्वा । त्वा देवाः । देवा वैश्वानराः । वैश्वानरा धूपयन्तु ।
धूपयन्त्वानुष्टुभेन । आनुष्टुभेन छन्दसा । आनुष्टुभेनेत्यानु – स्तुभेन ।
छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदिन्द्रः । इन्द्रस्त्वा । त्वा धूपयतु ।
धूपयत्वङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् विष्णुः । विष्णुस्त्वा । त्वा धूपयतु ।
धूपयत्वङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् वरुणः । वरुणस्त्वा । त्वा धूपयतु ।
धूपयत्वङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वददितिः । अदितिस्त्वा । त्वा देवी ।
देवी विश्वदेव्यावती । विश्वदेव्यावती पृथिव्याः । विश्वदेव्यावतीति
विश्वदेव्य – वती । पृथिव्याः सधस्थे । सधस्थे ऽङ्गिरस्वत् ।
सधस्थ इति सध – स्थे । अङ्गिरस्वत् खनतु । खनत्ववट । अवट
देवानाम् । देवानाम् त्वा । त्वा पत्नीः । पत्नीर् देवीः । **22 (50/53)**

T.S.4.1.6.2 - Kramam

देवीर् विश्वदेव्यावतीः । विश्वदेव्यावतीः पृथिव्याः । विश्वदेव्यावतीरिति विश्वदेव्य – वतीः । पृथिव्याः सधस्थे । सधस्थे ऽङ्गिरस्वत् । सधस्थ इति सध – स्थे । अङ्गिरस्वद् दधतु । दधतूखे । उखे धिषणाः । धिषणास्त्वा । त्वा देवीः । देवीर् विश्वदेव्यावतीः । विश्वदेव्यावतीः पृथिव्याः । विश्वदेव्यावतीरिति विश्वदेव्य – वतीः । पृथिव्याः सधस्थे । सधस्थे ऽङ्गिरस्वत् । सधस्थ इति सध–स्थे । अङ्गिरस्वदभि । अभीन्धताम् । इन्धतामुखे । उखे ग्नाः । ग्नास्त्वा । त्वा देवीः । देवीर् विश्वदेव्यावतीः । विश्वदेव्यावतीः पृथिव्याः । विश्वदेव्यावतीरिति विश्वदेव्य – वतीः । पृथिव्याः सधस्थे । सधस्थे ऽङ्गिरस्वत् । सधस्थ इति सध – स्थे । अङ्गिरस्वच्छ्रपयन्तु । श्रपयन्तूखे । उखे वरूत्रयः । वरूत्रयो जनयः । जनयस्त्वा । त्वा देवीः । देवीर् विश्वदेव्यावतीः । विश्वदेव्यावतीः पृथिव्याः । विश्वदेव्यावतीरिति विश्वदेव्य – वतीः । पृथिव्याः सधस्थे । सधस्थे ऽङ्गिरस्वत् । सधस्थ इति सध – स्थे । अङ्गिरस्वत् पचन्तु । पचन्तूखे । उखे इत्युखे ॥ मित्रैताम् । एतामुखाम् ।

उखाम् पच । पचैषा । एषा मा । मा भेदि । भेदीति भेदि ॥ एताम् ते । ते परि । परि ददामि । ददाम्यभित्यै । अभित्या इत्यभित्यै ॥ अभीमाम् । इमाम् महिना । 23 (50/58)

T.S.4.1.6.3 - Kramam

महिना दिवम् । दिवम् मित्रः । मित्रो बभूव । बभूव सप्रथाः । सप्रथा इति स – प्रथाः ॥ उत श्रवसा । श्रवसा पृथिवीम् । पृथिवीमिति पृथिवीम् ॥ मित्रस्य चर्.षणीधृतः । चर्.षणीधृतः श्रवः । चर्.षणीधृत इति चर्.षणि–धृतः । श्रवो देवस्य । देवस्य सानसिम् । सानसिमिति सानसिम् ॥ द्युम्नम् चित्रश्रवस्तमम् । चित्रश्रवस्तममिति चित्रश्रवः – तमम् ॥ देवस्त्वा । त्वा सविता । सवितोत् । उद् वपतु । वपतु सुपाणिः । सुपाणिः स्वङ्गुरिः । सुपाणिरिति सु – पाणिः । स्वङ्गुरिरिति सु – अङ्गुरिः ॥ सुबाहुरुत । सुबाहुरिति सु – बाहुः । उत शक्त्या । शक्त्येति शक्त्या ॥ अपद्यमाना पृथिवि । पृथिव्याशाः । आशा दिशः । दिश आ । आ पृण । पृणेति पृण ॥ उत् तिष्ठ । तिष्ठ बृहती । बृहती भव । भवोर्द्ध्वा । ऊर्द्ध्वा तिष्ठ । तिष्ठ ध्रुवा । ध्रुवा त्वम् । त्वमिति त्वम् ॥ वसवस्त्वा । त्वा । आ छृन्दन्तु ( ) ।

छृन्दन्तु गायत्रेण । गायत्रेण छन्दसा । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् ।

अङ्गिरस्वद् रुद्राः । रुद्रास्त्वा । त्वा । आ छृन्दन्तु ।

छृन्दन्तु त्रैष्टुभेन । त्रैष्टुभेन छन्दसा । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् ।

अङ्गिरस्वदादित्याः । आदित्यास्त्वा । त्वा । आ छृन्दन्तु । छृन्दन्तु

जागतेन । जागतेन छन्दसा । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद्

विश्वे । विश्वे त्वा । त्वा देवाः । देवा वैश्वानराः । वैश्वानरा आ ।

आ छृन्दन्तु । छृन्दन्त्वानुष्टुभेन । आनुष्टुभेन छन्दसा ।

आनुष्टुभेनेत्यानु - स्तुभेन । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् ।

अङ्गिरस्वदित्यङ्गिरस्वत् ॥ **24 (69/73)** *(पत्नी - रिमाᳶ - रुद्रास्त्वाऽऽ च्छृन्दन्त्वे - कान्न विᳶशतिश्च) (A6)*

T.S.4.1.7.1 - Kramam

समास्त्वा । त्वाऽग्ने । अग्न ऋतवः । ऋतवो वर्द्धयन्तु । वर्द्धयन्तु

सम्ँवथ्सराः । सम्ँवथ्सरा ऋषयः । सम्ँवथ्सरा इति सं-वथ्सराः ।

ऋषयो यानि । यानि सत्या । सत्येति सत्या ॥ सम् दिव्येन ।

दिव्येन दीदिहि । दीदिहि रोचनेन । रोचनेन विश्वाः । विश्वा आ ।

आ भाहि । भाहि प्रदिशः । प्रदिशः पृथिव्याः । प्रदिश इति
प्र – दिशः । पृथिव्या इति पृथिव्याः ॥ सञ्च । चेद्ध्यस्व ।
इद्ध्यस्वाग्ने । अग्ने प्र । प्र च । च बोधय । बोधयैनम् । एनमुत् ।
उच्च । च तिष्ठ । तिष्ठ महते । महते सौभगाय । सौभगायेति
सौभगाय ॥ मा च । च रिषत् । रिषदुपसत्ता । उपसत्ता ते ।
उपसत्तेत्युप – सत्ता । ते अग्ने । अग्ने ब्रह्माणः । ब्रह्माणस्ते ।
ते यशसः । यशसः सन्तु । सन्तु मा । माऽन्ये । अन्य इत्यन्ये ॥
त्वामग्ने । अग्ने वृणते । वृणते ब्राह्मणाः । ब्राह्मणा इमे ।
इमे शिवः । शिवो अग्ने । अग्ने सम्ँवरणे । **25** (**50/53**)

T.S.4.1.7.2 - Kramam

सम्ँवरणे भव । सम्ँवरण इति सं–वरणे । भवा नः । न इति नः ॥
सपत्नहा नः । सपत्नहेति सपत्न – हा । नो अभिमातिजित् ।
अभिमातिजिच्च । अभिमातिजिदित्यभिमाति – जित् । च स्वे ।
स्वे गये । गये जागृहि । जागृह्यप्रयुच्छन्न् ।
अप्रयुच्छन्नित्यप्र–युच्छन्न् ॥ इहैव । एवाग्ने । अग्ने अधि ।
अधि धारय । धारया रयिम् । रयिम् मा । मा त्वा । त्वा नि ।

नि क्रन्न् । क्रन् पूर्वचितः । पूर्वचितो निकारिणः । पूर्वचित इति पूर्व – चितः । निकारिण इति नि – कारिणः ॥ क्षत्रमग्ने । अग्ने सुयमम् । सुयममस्तु । सुयममिति सु – यमम् । अस्तु तुभ्यम् । तुभ्यमुपसत्ता । उपसत्ता वर्द्धताम् । उपसत्तेत्युप – सत्ता । वर्द्धताम् ते । ते अनिष्टृतः । अनिष्टृत इत्यनिष्टृतः ॥ क्षत्रेणाग्ने । अग्ने स्वायुः । स्वायुः सम् । स्वायुरिति सु–आयुः । स॒ रभस्व । रभस्व मित्रेण । मित्रेणाग्ने । अग्ने मित्रधेये । मित्रधेये यतस्व । मित्रधेय इति मित्र – धेये । यतस्वेति यतस्व ॥ सजातानाम् मद्ध्यमस्थाः । सजातानामिति स – जातानाम् । मद्ध्यमस्था एधि । मद्ध्यमस्था इति मद्ध्यम – स्थाः । एधि राज्ञाम् । राज्ञामग्ने । अग्ने विहव्यः । विहव्यो दीदिहि । विहव्य इति वि – हव्यः । दीदिहीह । इहेतीह ॥ अति निहः । **26 (50/61)**

T.S.4.1.7.3 - Kramam

निहो अति । अति स्रिधः । स्रिधोऽति । अत्यचित्तिम् । अचित्तिमति । अत्यरातिम् । अरातिमग्ने । अग्ने इत्यग्ने ॥ विश्वा हि । ह्यग्ने । अग्ने दुरिता । दुरिता सहस्व । दुरितेति दुः – इता । सहस्वाथ ।

अथास्मभ्यम् । अस्मभ्य॒ सहवीराम् । अस्मभ्यमित्यस्म - भ्यम् । सहवीरा॒ रयिम् । सहवीराममिति सह - वीराम् । रयिम् दाः । दा इति दाः ॥ अनाधृष्यो जातवेदाः । अनाधृष्य इत्यना - धृष्यः । जातवेदा अनिष्टृतः । जातवेदा इति जात-वेदाः । अनिष्टृतो विराट् । विराडग्ने । विराडिति वि - राट् । अग्ने क्षत्रभृत् । क्षत्रभृद् दीदिहि । क्षत्रभृदिति क्षत्र - भृत् । दीदिहीह । इहेतीह ॥ विश्वा आशाः । आशाः प्रमुञ्चन्न् । प्रमुञ्चन् मानुषीः । प्रमुञ्चन्निति प्र-मुञ्चन्न् । मानुषीर् भियः । भियः शिवाभिः । शिवाभिरद्य । अद्य परि । परि पाहि । पाहि नः । नो वृधे । वृध इति वृधे ॥ बृहस्पते सवितः । सवितर् बोधय । बोधयैनम् । एन॒ स॒शितम् । स॒शितम् चित् । स॒शितमिति सम् - शितम् । चिथ् सन्तराम् । सन्तरा॒ सम् । सन्तरामिति सम् - तराम् । स॒ शिशाधि । शिशाधीति शिशाधि ॥ वर्द्धयैनम् । एनम् महते । महते सौभगाय ( ) । सौभगाय विश्वे । **27 (50/60)**

T.S.4.1.7.4 - Kramam

विश्व एनम् । एनमनु । अनु मदन्तु । मदन्तु देवाः । देवा इति देवाः ॥

अमुत्रभूयादध । अमुत्रभूयादित्यमुत्र – भूयात् । अध यत् ।

यद् यमस्य । यमस्य बृहस्पते । बृहस्पते अभिशस्तेः ।

अभिशस्तेरमुञ्चः । अभिशस्तेरित्यभि – शस्तेः । अमुञ्च

इत्यमुञ्चः ॥ प्रत्यौहताम् । औहतामश्विना । अश्विनामृत्युम् ।

मृत्युमस्मात् । अस्माद् देवानाम् । देवानामग्ने । अग्ने भिषजा ।

भिषजा शचीभिः । शचीभिरिति शचि – भिः ॥ उद् वयम् ।

वयम् तमसः । तमसस्परि । परि पश्यन्तः । पश्यन्तो ज्योतिः ।

ज्योतिरुत्तरम् । उत्तरमित्युत् – तरम् ॥ देवम् देवत्रा । देवत्रा सूर्यम् ।

देवत्रेति देव – त्रा । सूर्यमगन्म । अगन्म ज्योतिः । ज्योतिरुत्तमम् ।

उत्तममित्युत् – तमम् ॥ **28** (**34/37**)

(इमे शिवो अग्ने – ऽति – सौभगाय – चतुस्त्रिꣳशच्च) (A7)

T.S.4.1.8.1 - Kramam

ऊर्द्ध्वा अस्य । अस्य समिधः । समिधो भवन्ति ।

समिध इति सम् – इधः । भवन्त्यूर्द्ध्वा । ऊर्द्ध्वा शुक्रा ।

शुक्रा शोचीं᳚षि । शोची᳚ष्यग्नेः । अग्नेरित्यग्नेः ॥ द्युमत्तमा

सुप्रतीकस्य । द्युमत्तमेति द्युमत् – तमा । सुप्रतीकस्य सूनोः ।

सूप्रतीकस्येति सु – प्रतीकस्य । सूनोरिति सूनोः ॥ तनूनपादसुरः ।

तनूनपादिति तनू – नपात् । असुरो विश्ववेदाः । विश्ववेदा देवः ।

विश्ववेदा इति विश्व – वेदाः । देवो देवेषु । देवेषु देवः । देव इति

देवः ॥ पथ आ । आ ऽनक्ति । अनक्ति मद्ध्वा । मद्ध्वा घृतेन ।

घृतेनेति घृतेन ॥ मद्ध्वा यज्ञम् । यज्ञम् नक्षसे । नक्षसे प्रीणानः ।

प्रीणानो नराशं᳚सः । नराशं᳚सो अग्ने । अग्न इत्यग्ने ॥ सुकृद्

देवः । सुकृदिति सु – कृत् । देवः सविता । सविता विश्ववारः ।

विश्ववार इति विश्व–वारः ॥ अच्छाऽयम् । अयमेति । एति शवसा ।

शवसा घृतेन । घृतेनेडानः । ईडानो वह्निः । वह्निर् नमसा । नमसेति

नमसा ॥ अग्नि᳚ स्रुचः । स्रुचो अद्ध्वरेषु । अद्ध्वरेषु प्रयथ्सु ।

प्रयथ्स्विति प्रयत् – सु ॥ स यक्षत् । यक्षदस्य । अस्य महिमानम् ।

महिमानमग्नेः । अग्नेः सः । स ईम् । **29** (**50/56**)

T.S.4.1.8.2 - Kramam

ई मन्द्रासु । मन्द्रासु प्रयसः । प्रयस इति प्रयसः ॥ वसुश्चेतिष्ठः । चेतिष्ठो वसुधातमः । वसुधातमश्च । वसुधातम इति वसु – धातमः । चेति च ॥ द्वारो देवीः । देवीरनु । अन्वस्य । अस्य विश्वे । विश्वे व्रता । व्रता ददन्ते । ददन्ते अग्नेः । अग्नेरित्यग्नेः ॥ उरुव्यचसो धाम्ना । उरुव्यचस इत्युरु – व्यचसः । धाम्ना पत्यमानाः । पत्यमाना इति पत्यमानाः ॥ ते अस्य । ते इति ते । अस्य योषणे । योषणे दिव्ये । योषणे इति योषणे । दिव्ये न । दिव्ये इति दिव्ये । न योनौ । योनावुषासानक्ता । उषासानक्तेत्युषासानक्ता ॥ इमं ँयज्ञम् । यज्ञमवताम् । अवतामद्ध्वरम् । अद्ध्वरम् नः । न इति नः ॥ दैव्या होतारौ । होतारावूर्द्ध्वम् । ऊर्द्ध्वमद्ध्वरम् । अद्ध्वरम् नः । नोऽग्नेः । अग्नेर् जिह्वाम् । जिह्वामभि । अभि गृणीतम् । गृणीतमिति गृणीतम् ॥ कृणुतम् नः । नः स्विष्टिम् । स्विष्टिमिति सु – इष्टिम् ॥ तिस्रो देवीः । देवीर् बर्.हिः । बर्.हिरा । एदम् । इद॒ꣳ सदन्तु । सदन्त्विडा । इडा सरस्वती । सरस्वती भारती । **30 (50/55)**

T.S.4.1.8.3 - Kramam

भारतीति भारती ॥ मही गृणाना । गृणानेति गृणाना ॥ तन्नः । नस्तुरीपम् । तुरीपमद्भुतम् । अद्भुतम् पुरुक्षु । पुरुक्षु त्वष्टा । त्वष्टा सुवीरम् । सुवीरमिति सु–वीरम् ॥ रायस्पोषम् । पोषं ँवि । वि ष्यतु । स्यतु नाभिम् । नाभिमस्मे । अस्मे इत्यस्मे ॥ वनस्पतेऽव । अव सृज । सृजा रराणः । रराणस्त्मना । त्मना देवेषु । देवेष्विति देवेषु ॥ अग्निर्. हव्यम् । हव्यꣳ शमिता । शमिता सूदयाति । सूदयातीति सूदयाति ॥ अग्ने स्वाहा । स्वाहा कृणुहि । कृणुहि जातवेदः । जातवेद इन्द्राय । जातवेद इति जात – वेदः । इन्द्राय हव्यम् । हव्यमिति हव्यम् ॥ विश्वे देवाः । देवा हविः । हविरिदम् । इदम् जुषन्ताम् । जुषन्तामिति जुषन्ताम् ॥ हिरण्यगर्भः सम् । हिरण्यगर्भ इति हिरण्य – गर्भः । समवर्तत । अवर्तताग्रे । अग्रे भूतस्य । भूतस्य जातः । जातः पतिः । पतिरेकः । एक आसीत् । आसीदित्यासीत् ॥ स दाधार । दाधार पृथिवीम् । पृथिवीम् द्याम् । द्यामुत । **31 (50/52)**

T.S.4.1.8.4 - Kramam

उतेमाम् । इमाम् कस्मै । कस्मै देवाय । देवाय हविषा । हविषा विधेम । विधेमेति विधेम ॥ यः प्राणतः । प्राणतो निमिषतः । प्राणत इति प्र – अनतः । निमिषतो महित्वा । निमिषत इति नि–मिषतः । महित्वैकः । महित्वेति महि – त्वा । एक इत् । इद् राजा । राजा जगतः । जगतो बभूव । बभूवेति बभूव ॥ य ईशे । ईशे अस्य । अस्य द्विपदः । द्विपदश्चतुष्पदः । द्विपद इति द्वि – पदः । चतुष्पदः कस्मै । चतुष्पद इति चतुः – पदः । कस्मै देवाय । देवाय हविषा । हविषा विधेम । विधेमेति विधेम ॥ य आत्मदाः । आत्मदा बलदाः । आत्मदा इत्यात्म – दाः । बलदा यस्य । बलदा इति बल – दाः । यस्य विश्वे । विश्व उपासते । उपासते प्रशिषम् । उपासत इत्युप – आसते । प्रशिषं यस्य । प्रशिषमिति प्र – शिषम् । यस्य देवाः । देवा इति देवाः ॥ यस्य छाया । छायाऽमृतम् । अमृतं यस्य । यस्य मृत्युः । मृत्युः कस्मै । कस्मै देवाय । देवाय हविषा । हविषा विधेम । विधेमेति विधेम ॥ यस्येमे । इमे हिमवन्तः ।

हिमवन्तो महित्वा । हिमवन्त इति हिम - वन्तः । महित्वा यस्य । महित्वेति महि - त्वा । यस्य समुद्रम् । समुद्रꣳ रसया । रसया सह । सहाहुः । 32 (50/61)

T.S.4.1.8.5 - Kramam

आहुरित्याहुः ॥ यस्येमाः । इमाः प्रदिशः । प्रदिशो यस्य । प्रदिश इति प्र-दिशः । यस्य बाहू । बाहू कस्मै । बाहू इति बाहू । कस्मै देवाय । देवाय हविषा । हविषा विधेम । विधेमेति विधेम ॥ यम् क्रन्दसी । क्रन्दसी अवसा । क्रन्दसी इति क्रन्दसी । अवसा तस्तभाने । तस्तभाने अभ्यैक्षेताम् । तस्तभाने इति तस्तभाने । अभ्यैक्षेताम् मनसा । अभ्यैक्षेतामित्यभि - ऐक्षेताम् । मनसा रेजमाने । रेजमाने इति रेजमाने ॥ यत्रा ऽधि । अधि सूरः । सूर उदितौ । उदितौ व्येति । उदितावित्युत् - इतौ । व्येति कस्मै । व्येतीति वि - एति । कस्मै देवाय । देवाय हविषा । हविषा विधेम । विधेमेति विधेम ॥ येन द्यौः । द्यौरुग्रा । उग्रा पृथिवी । पृथिवी च । च दृढे । दृढे येन । दृढे इति दृढे । येन सुवः । सुवः स्तभितम् । स्तभितँ येन । येन नाकः । नाक इति नाकः ॥ यो अन्तरिक्षे ।

अन्तरिक्षे रजसः । रजसो विमानः । विमानः कस्मै । विमान इति वि – मानः । कस्मै देवाय । देवाय हविषा । हविषा विधेम । विधेमेति विधेम ॥ आपो ह । ह यत् । यन् महतीः । महतीर् विश्वम् ( ) । विश्वमायन्न् । 33 (50/59)

T.S.4.1.8.6 - Kramam

आयन् दक्षम् । दक्षम् दधानाः । दधाना जनयन्तीः । जनयन्तीरग्निम् । अग्निमित्यग्निम् ॥ ततो देवानाम् । देवानाम् निः । निरवर्तत । अवर्ततासुः । असुरेकः । एकः कस्मै । कस्मै देवाय । देवाय हविषा । हविषा विधेम । विधेमेति विधेम ॥ यश्चित् । चिदापः । आपो महिना । महिना पर्यपश्यत् । पर्यपश्यद् दक्षम् । पर्यपश्यदिति परि – अपश्यत् । दक्षम् दधानाः । दधाना जनयन्तीः । जनयन्तीरग्निम् । अग्निमित्यग्निम् ॥ यो देवेषु । देवेष्वधि । अधि देवः । देव एकः । एक आसीत् । आसीत् कस्मै । कस्मै देवाय । देवाय हविषा । हविषा विधेम । विधेमेति विधेम ॥ 34 (34/35)

(अग्नेः स – सरस्वती – द्याꣳ – सह – विश्वं – चतुस्त्रिꣳशच्च) (A8)

T.S.4.1.9.1 - Kramam

आकूतिमग्निम् । आकूतिमित्या – कूतिम् । अग्निम् प्रयुजम् ।
प्रयुज॒ स्वाहा । प्रयुजमिति प्र – युजम् । स्वाहा मनः ।
मनो मेधाम् । मेधामग्निम् । अग्निम् प्रयुजम् । प्रयुज॒ स्वाहा ।
प्रयुजमिति प्र – युजम् । स्वाहा चित्तम् । चित्तं ँविज्ञातम् ।
विज्ञातमग्निम् । विज्ञातमिति वि – ज्ञातम् । अग्निम् प्रयुजम् ।
प्रयुज॒ स्वाहा । प्रयुजमिति प्र – युजम् । स्वाहा वाचः ।
वाचो विधृतिम् । विधृतिमग्निम् । विधृतिमिति वि – धृतिम् ।
अग्निम् प्रयुजम् । प्रयुज॒ स्वाहा । प्रयुजमिति प्र – युजम् ।
स्वाहा प्रजापतये । प्रजापतये मनवे । प्रजापतय इति प्रजा–पतये ।
मनवे स्वाहा । स्वाहाऽग्नये । अग्नये वैश्वानराय । वैश्वानराय स्वाहा ।
स्वाहा विश्वे । विश्वे देवस्य । देवस्य नेतुः । नेतुर् मर्तः ।
मर्तो वृणीत । वृणीत सख्यम् । सख्यं ँविश्वे । विश्वे रायः ।
राय इषुद्ध्यसि । इषुद्ध्यसि द्युम्नम् । द्युम्नं ँवृणीत । वृणीत पुष्यसे ।
पुष्यसे स्वाहा । स्वाहा मा । मा सु । सु भित्थाः । भित्था मा ।
मा सु । सु रिषः । रिषो दृ॒ꣳहस्व । दृ॒ꣳहस्व वीडयस्व ।

वीडयस्व सु । स्विति सु ॥ अम्ब धृष्णु । धृष्णु वीरयस्व ।
वीरयस्वाग्निः । **35 (50/58)**

T.S.4.1.9.2 - Kramam

अग्निश्च । चेदम् । इदम् करिष्यथः । करिष्यथ इति करिष्यथः ॥
दृꣳहस्व देवि । देवि पृथिवि । पृथिवि स्वस्तये । स्वस्तय आसुरी ।
आसुरी माया । माया स्वधया । स्वधया कृता । स्वधयेति
स्व–धया । कृताऽसि । असीत्यसि ॥ जुष्टम् देवानाम् । देवानामिदम् ।
इदमस्तु । अस्तु हव्यम् । हव्यमरिष्टा । अरिष्टा त्वम् । त्वमुत् ।
उदिहि । इहि यज्ञे । यज्ञे अस्मिन्न् । अस्मिन्नित्यस्मिन्न् ॥ मित्रैताम् ।
एतामुखाम् । उखाम् तप । तपैषा । एषा मा । मा भेदि ।
भेदीति भेदि ॥ एताम् ते । ते परि । परि ददामि । ददाम्यभित्त्यै ।
अभित्त्या इत्यभित्त्यै ॥ द्र्वन्नः सर्पिरासुतिः । द्र्वन्न इति द्रु – अन्नः ।
सर्पिरासुतिः प्रत्नः । सर्पिरासुतिरिति सर्पिः – आसुतिः । प्रत्नो होता ।
होता वरेण्यः । वरेण्य इति वरेण्यः ॥ सहसस्पुत्रः । पुत्रो अद्भुतः ।
अद्भुत इत्यद्भुतः ॥ परस्या अधि । अधि सम्ँवतः । सम्ँवतोऽवरान् ।

सम्ँवत इति सम् - वतः । अवरा॒ऽ अभि । अभ्या ।
आ तर । **36** (50/54)

T.S.4.1.9.3 - Kramam

तरेति तर ॥ यत्रा ऽहम् । अहमस्मि । अस्मि तान् । ता॒ऽ अव ।
अवेत्यव ॥ परमस्याः परावतः । परावतो रोहिदश्वः । परावत इति
परा - वतः । रोहिदश्व इह । रोहिदश्व इति रोहित् - अश्वः । इहा ।
आ गहि । गहीति गहि ॥ पुरीष्यः पुरुप्रियः । पुरुप्रियोऽग्ने । पुरुप्रिय
इति पुरु - प्रियः । अग्ने त्वम् । त्वम् तर । तरा मृधः । मृध इति
मृधः ॥ सीद त्वम् । त्वम् मातुः । मातुरस्याः । अस्या उपस्थे ।
उपस्थे विश्वानि । उपस्थ इत्युप - स्थे । विश्वान्यग्ने । अग्ने
वयुनानि । वयुनानि विद्वान् । विद्वानिति विद्वान् ॥ मैनाम् । एनामर्चिषा ।
अर्चिषा मा । मा तपसा । तपसाऽभि । अभि शूशुचः । शूशुचोऽन्तः ।
अन्तरस्याम् । अस्या॒ऽ शुक्रज्योतिः । शुक्रज्योतिर् वि ।
शुक्रज्योतिरिति शुक्र - ज्योतिः । वि भाहि । भाहीति भाहि ॥
अन्तरग्ने । अग्ने रुचा । रुचा त्वम् । त्वमुखायै । उखायै सदने ।
सदने स्वे । स्व इति स्वे ॥ तस्यास्त्वम् । त्व॒ऽ हरसा ।

हरसा तपन्न् ( ) । तपन् जातवेदः । जातवेदः शिवः । जातवेद इति जात – वेदः । शिवो भव । भवेति भव ॥ शिवो भूत्वा । भूत्वा मह्यम् । मह्यमग्ने । अग्नेऽथो । अथो सीद । अथो इत्यथो । सीद शिवः । शिवस्त्वम् । त्वमिति त्वम् ॥ शिवाः कृत्वा । कृत्वा दिशः । दिशः सर्वाः । सर्वाः स्वाम् । स्वां ँयोनिम् । योनिमिह । इहा । आऽसदः । असद इत्यसदः ॥ **37 (70/77)**

(वीरयस्वा – ऽऽ – तपन् – विꣳशतिश्च) (A9)

T.S.4.1.10.1 - Kramam

यदग्ने । अग्ने यानि । यानि कानि । कानि च । चा । आ ते । ते दारूणि । दारूणि दद्ध्मसि । दद्ध्मसीति दद्ध्मसि ॥ तदस्तु । अस्तु तुभ्यम् । तुभ्यमित् । इद् घृतम् । घृतम् तत् । तज् जुषस्व । जुषस्व यविष्ठ्य । यविष्ठ्येति यविष्ठ्य ॥ यदत्ति । अत्त्युपजिह्विका । उपजिह्विका यत् । उपजिह्विकेत्युप – जिह्विका । यद् वम्रः । वम्रो अतिसर्पति । अतिसर्पतीत्यति – सर्पति ॥ सर्वम् तत् । तदस्तु । अस्तु ते । ते घृतम् । घृतम् तत् । तज् जुषस्व । जुषस्व यविष्ठ्य । यविष्ठ्येति यविष्ठ्य ॥ रात्रिꣳरात्रिमप्रयावम् ।

रात्रि॑ꣳरात्रिमिति रात्रि॑म् – रात्रि॑म् । अप्र॑यावम् भर॑न्तः ।
अप्र॑यावमित्यप्र॑ – यावम् । भर॑न्तोऽश्वाय । अश्वायेव । इव तिष्ठ॑ते ।
तिष्ठ॑ते घासम् । घास॑मस्मै । अस्मा इत्य॑स्मै ॥ रायस्पोषे॑ण । पोषे॑ण
सम् । समिषा । इषा मद॑न्तः । मदन्तोऽग्ने॑ । अग्ने मा । मा ते॑ ।
ते प्रति॑वेशाः । प्रति॑वेशा रिषाम । प्रति॑वेशा इति प्रति – वेशाः ।
रिषामे॑ति रिषाम ॥ नाभा॑ पृथिव्याः । **38 (50/54)**

T.S.4.1.10.2 - Kramam

पृथिव्याः स॑मिधानम् । समिधानमग्निम् । समिधानमि॑ति
सम् – इधानम् । अग्निꣳ रायः । रायस्पो॑षाय । पोषा॑य बृहते ।
बृहते ह॑वामहे । हवामह इ॑ति हवामहे ॥ इरम्म॑दम् बृहदु॑क्थम् ।
इरम्मदमि॑तीरम् – मदम् । बृहदु॑क्थं ँयज॑त्रम् । बृहदु॑क्थमिति
बृहत् – उक्थम् । यज॑त्रम् जेता॑रम् । जेता॑रमग्निम् ।
अग्निम् पृ॑तनासु । पृत॑नासु सासहिम् । सासहिमिति सासहिम् ॥
याः सेनाः॑ । सेना॑ अभी॑त्वरीः । अभी॑त्वरीराव्याधि॑नीः ।
अभी॑त्व॑रीरित्य॑भि – इत्वरीः । आव्याधि॑नीरुगणाः ।
आव्याधिनीरित्या॑ – व्याधि॑नीः । उग॑णा उत । उतेत्युत ॥

ये स्तेनाः । स्तेना ये । ये च । च तस्कराः । तस्करा तान् ।
ता॑स्ते । ते अग्ने । अग्नेऽपि । अपि दधामि । दधाम्यास्ये ।
आस्य इत्यास्ये ॥ द॑ष्ट्राभ्याम्मलिम्लून् । मलिम्लून् जम्भ्यैः ।
जम्भ्यैस्तस्करान् । तस्करा॑ उत । उतेत्युत ॥ हनूभ्या॑ स्तेनान् ।
हनूभ्यामिति हनु - भ्याम् । स्तेनान् भगवः । भगवस्तान् । भगव
इति भग - वः । ता॑स्त्वम् । त्वम् खाद । खाद सुखादितान् ।
सुखादितानिति सु - खादितान् ॥ ये जनेषु । जनेषु मलिम्लवः ।
मलिम्लवः स्तेनासः । स्तेनासस्तस्कराः । तस्करा वने ।
वन इति वने ॥ ये कक्षेषु । **39 (50/57)**

T.S.4.1.10.3 - Kramam

कक्षेष्वघायवः । अघायवस्तान् । अघायव इत्यघ - यवः । ता॑स्ते ।
ते दधामि । दधामि जम्भयोः । जम्भयोरिति जम्भयोः ॥
यो अस्मभ्यम् । अस्मभ्यमरातीयात् । अस्मभ्यमित्यस्म - भ्यम् ।
अरातीयाद् यः । यश्च । च नः । नो द्वेषते । द्वेषते जनः ।
जन इति जनः ॥ निन्दाद् यः । यो अस्मान् । अस्मान् दिप्सात् ।
दिप्साच् च । च सर्वम् । सर्वम् तम् । तम् मस्मसा ।

मस्मसा कुरु । कुर्विति कुरु ॥ स॑शितम् मे । स॑शितमिति सम् – शितम् । मे ब्रह्म । ब्रह्म स॑शितम् । स॑शितम् ँवीर्यम् । स॑शितमिति सम् – शितम् । वीर्यम् बलम् । बलमिति बलम् ॥ स॑शितम् क्षत्रम् । स॑शितमिति सम् – शितम् । क्षत्रम् जिष्णु । जिष्णु यस्य । यस्याहम् । अहमस्मि । अस्मि पुरोहितः । पुरोहित इति पुरः – हितः ॥ उदेषाम् । एषाम् बाहू । बाहू अतिरम् । बाहू इति बाहू । अतिरमुत् । उद् वर्चः । वर्च उत् । उदु । ऊ बलम् । बलमिति बलम् ॥ क्षिणोमि ब्रह्मणा । ब्रह्मणाऽमित्रान् । अमित्रानुत् । उन्नयामि । नयामि स्वान् । **40** (**50/56**)

T.S.4.1.10.4 - Kramam

स्वा॑ अहम् । अहमित्यहम् ॥ दृशानो रुक्मः । रुक्म उर्व्या । उर्व्या वि । व्यद्यौत् । अद्यौद् दुर्मर्.षम् । दुर्मर्.षमायुः । दुर्मर्.षमिति दुः – मर्.षम् । आयुः श्रिये । श्रिये रुचानः । रुचान इति रुचानः ॥ अग्निरमृतः । अमृतो अभवत् । अभवद् वयोभिः । वयोभिर् यत् । वयोभिरिति वयः – भिः । यदेनम् । एनम् द्यौः । द्यौरजनयत् । अजनयथ् सुरेताः । सुरेता इति सु – रेताः ॥ विश्वा रूपाणि ।

रूपाणि प्रति । प्रति मुञ्चते । मुञ्चते कविः । कविः प्र ।
प्रासावीत् । असावीद् भद्रम् । भद्रम् द्विपदे । द्विपदे चतुष्पदे ।
द्विपद इति द्वि – पदे । चतुष्पद इति चतुः – पदे ॥ वि नाकम् ।
नाकमख्यत् । अख्यथ् सविता । सविता वरेण्यः । वरेण्योऽनु । अनु
प्रयाणम् । प्रयाणमुषसः । प्रयाणमिति प्र – यानम् । उषसो वि ।
वि राजति । राजतीति राजति ॥ नक्तोषासा समनसा । समनसा
विरूपे । समनसेति स – मनसा । विरूपे धापयेते । विरूपे इति
वि – रूपे । धापयेते शिशुम् । धापयेते इति धापयेते ।
शिशुमेकम् । एकꣳ समीची । समीची इति समीची ॥ द्यावा क्षाम ।
क्षामा रुक्मः ( ) । रुक्मो अन्तः । **41 (50/57)**

<u>T.S.4.1.10.5 - Kramam</u>

अन्तर् वि । वि भाति । भाति देवाः । देवा अग्निम् । अग्निम्
धारयन्न् । धारयन् द्रविणोदाः । द्रविणोदा इति द्रविणः – दाः ॥
सुपर्णोऽसि । सुपर्ण इति सु – पर्णः । असि गरुत्मान् । गरुत्मान्
त्रिवृत् । त्रिवृत् ते । त्रिवृदिति त्रि – वृत् । ते शिरः । शिरो गायत्रम् ।
गायत्रम् चक्षुः । चक्षुः स्तोमः । स्तोम आत्मा । आत्मा साम ।

साम ते । ते तनूः । तनूर् वामदेव्यम् । वामदेव्यम् बृहद्रथन्तरे । वामदेव्यमिति वाम – देव्यम् । बृहद्रथन्तरे पक्षौ । बृहद्रथन्तरे इति बृहत् – रथन्तरे । पक्षौ यज्ञायज्ञियम् । यज्ञायज्ञियम् पुच्छम् । पुच्छम् छन्दाꣳसि । छन्दाꣳस्यङ्गानि । अङ्गानि धिष्णियाः । धिष्णियाः शफाः । शफा यजूꣳषि । यजूꣳषि नाम । नामेति नाम ॥ सुपर्णोऽसि । सुपर्ण इति सु – पर्णः । असि गरुत्मान् । गरुत्मान् दिवम् । दिवम् गच्छ । गच्छ सुवः । सुवः पत । पतेति पत ॥ **42** (**36/43**) ***(नाभा – वने ये – नयामि – क्षामा रुक्मो – ऽष्टात्रिꣳशच्च)*** *(A10)*

T.S.4.1.11.1 - Kramam

अग्ने यम् । यं ꣡यज्ञम् । यज्ञमद्ध्वरम् । अद्ध्वरं ꣡विश्वतः । विश्वतः परिभूः । परिभूरसि । परिभूरिति परि – भूः । असीत्यसि ॥ स इत् । इद् देवेषु । देवेषु गच्छति । गच्छतीति गच्छति ॥ सोम याः । यास्ते । ते मयोभुवः । मयोभुव ऊतयः । मयोभुव इति मयः – भुवः । ऊतयः सन्ति । सन्ति दाशुषे । दाशुष इति दाशुषे ॥ ताभिर् नः । नोऽविता । अविता भव । भवेति भव ॥ अग्निर् मूर्द्धा ।

मूर्द्धा भुवः । भुव इति भुवः ॥ त्वम् नः । नः सोम । सोम या ।
या ते । ते धामानि । धामानीति धामानि ॥ तथ् सवितुः । सवितुर्
वरेण्यम् । वरेण्यम् भर्गः । भर्गो देवस्य । देवस्य धीमहि । धीमहीति
धीमहि ॥ धियो यः । यो नः । नः प्रचोदयात् । प्रचोदयादिति
प्र – चोदयात् । अचित्ती यत् । यच् चकृम । चकृमा दैव्ये ।
दैव्ये जने । जने दीनैः । दीनैर् दक्षैः । दक्षैः प्रभूती ।
प्रभूती पूरुषत्वता । प्रभूतीति प्र – भूती ।
पूरुषत्वतेति पूरुष – त्वता ॥ **43 (50/53)**

T.S.4.1.11.2 - Kramam

देवेषु च । च सवितः । सवितर् मानुषेषु । मानुषेषु च ।
च त्वम् । त्वम् नः । नो अत्र । अत्र सुवतात् । सुवतादनागसः ।
अनागस इत्यनागसः ॥ चोदयित्री सूनृतानाम् । सूनृतानाम् चेतन्ती ।
चेतन्ती सुमतीनाम् । सुमतीनामिति सु – मतीनाम् ॥ यज्ञम् दधे ।
दधे सरस्वती । सरस्वतीति सरस्वती ॥ पावीरवी कन्या ।
कन्या चित्रायुः । चित्रायुः सरस्वती । चित्रायुरिति चित्र – आयुः ।
सरस्वती वीरपत्नी । वीरपत्नी धियम् । वीरपत्नीति वीर – पत्नी ।

धियम् धात् । धादिति धात् ॥ ग्नाभिरच्छिद्रम् । अच्छिद्र॒ शरणम् । शरण॒ सजोषाः । सजोषा दुराधर्.षम् । सजोषा इति स–जोषाः । दुराधर्.षम् गृणते । दुराधर्.षमिति दुः – आधर्.षम् । गृणते शर्म । शर्म य॒सत् । य॒सदिति य॒सत् ॥ पूषा गाः । गा अनु । अन्वेतु । एतु नः । नः पूषा । पूषा रक्षतु । रक्षत्वर्वतः । अर्वत इत्यर्वतः ॥ पूषा वाजम् । वाज॒ सनोतु । सनोतु नः । न इति नः ॥ शुक्रम् ते । ते अन्यत् । अन्यद् यजतम् । यजतम् ते । ते अन्यत् । अन्यद् विषुरूपे । **44 (50/54)**

T.S.4.1.11.3 - Kramam

विषुरूपे अहनी । विषुरूपे इति विषु – रूपे । अहनी द्यौः । अहनी इत्यहनी । द्यौरिव । इवासि । असीत्यसि ॥ विश्वा हि । हि मायाः । माया अवसि । अवसि स्वधावः । स्वधावो भद्राः । स्वधाव इति स्वधा – वः । भद्रा ते । ते पूषन्न् । पूषन्निह । इह रातिः । रातिरस्तु । अस्त्वित्यस्तु ॥ ते ऽवर्द्धन्त । अवर्द्धन्त स्वतवसः । स्वतवसो महित्वना । स्वतवस इति स्व – तवसः । महित्वना ऽऽ नाकम् । महित्वनेति महि – त्वना । आ नाकम् । नाकम् तस्थुः । तस्थुरुरु ।

उरु चक्रिरे । चक्रिरे सदः । सद इति सदः ॥

विष्णुर् यत् । यद्ध । हावत् ।

आवद् वृषणम् । वृषणम् मदच्युतम् । मदच्युतं वयः । मदच्युतमिति

मद – च्युतम् । वयो न । न सीदन्न् । सीदन्नधि । अधि बर्.हिषि ।

बर्.हिषि प्रिये । प्रिय इति प्रिये ॥ प्र चित्रम् । चित्रमर्कम् ।

अर्कम् गृणते । गृणते तुराय । तुराय मारुताय । मारुताय स्वतवसे ।

स्वतवसे भरद्ध्वम् । स्वतवस इति स्व – तवसे ।

भरद्ध्वमिति भरद्ध्वम् ॥ ये सहाꣳसि । सहाꣳसि सहसा ।

सहसा सहन्ते । सहन्ते रेजते । **45 (50/57)**

T.S.4.1.11.4 - Kramam

रेजते अग्ने । अग्ने पृथिवी । पृथिवी मखेभ्यः । मखेभ्यः इति

मखेभ्यः ॥ विश्वे देवाः । देवा विश्वे । विश्वे देवाः । देवा इति देवाः ॥

द्यावा नः । नः पृथिवी । पृथिवी इमम् । पृथिवी इति पृथिवी ।

इमꣳ सिध्रम् । सिध्रमद्य । अद्य दिविस्पृशम् । दिविस्पृशमिति

दिवि – स्पृशम् ॥ यज्ञम् देवेषु । देवेषु यच्छताम् । यच्छतामिति

यच्छताम् ॥ प्र पूर्वजे । पूर्वजे पितरा । पूर्वजे इति पूर्व – जे ।

पितरा नव्यसीभिः । नव्यसीभिर् गीर्भिः । गीर्भिः कृणुद्ध्वम् ।
कृणुद्ध्वꣳ सदने । सदने ऋतस्य । सदने इति सदने ।
ऋतस्येत्यृतस्य ॥ आ नः । नो द्यावापृथिवी । द्यावापृथिवी दैव्येन ।
द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । दैव्येन जनेन । जनेन यातम् ।
यातम् महि । महि वाम् । वां ँवरूथम् । वरूथमिति वरूथम् ॥
अग्निꣳ स्तोमेन । स्तोमेन बोधय । बोधय समिधानः । समिधानो
अमर्त्यम् । समिधान इति सम् – इधानः । अमर्त्यमित्यमर्त्यम् ॥
हव्या देवेषु । देवेषु नः । नो दधत् । दधदिति दधत् ॥ स हव्यवाट् ।
हव्यवाडमर्त्यः । हव्यवाडिति हव्य – वाट् । अमर्त्य उशिक् । उशिग्
दूतः । दूतश्चनोहितः । चनोहित इति चनोहितः ( ) ॥ अग्निर् धिया ।
धिया सम् । समृण्वति । ऋण्वतीत्यृण्वति ॥ शम् नः । नो भवन्तु ।
भवन्तु वाजेवाजे । वाजेवाज इति वाजे – वाजे ॥ **46** (**58/64**)

(पुरुषत्वता – यजतन्ते अन्यथ् – सहन्ते – चनोहितो – ऽष्टौ च)
(A11)

================

PraSna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-
(युञ्जान – इमामगृभ्णन् – देवस्य – सन्ते – वि पाजसा – वसवस्त्वा – समास्त्वो – र्द्ध्वा – अस्याकूतिं – यँदग्ने यान् – यग्ने यं यँज्ञ – मेकादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-
(युञ्जानो – वर्म च स्थ – आदित्यस्त्वा – भारती – स्वाᳪ अहᳪ – षट्चत्वारिᳪशत्)

First and Last Padam of First Prasnam of Kandam 4 :-
(युञ्जानो – वाजेवाजे)

॥ हरिः ओं ॥

॥ इति चतुर्थ काण्डे प्रथमः प्रश्नः – क्रम पाठः समाप्तः ॥

================

Details of Panchati, Padam and Krama Vaakyam for Kandam 4 , Prasanam 1 – (TS 4.1)

	Panchati	Padams	Krama Vaakyams
Anuvakam 1	4	203	221
Anuvakam 2	5	270	307
Anuvakam 3	4	177	200
Anuvakam 4	4	186	207
Anuvakam 5	4	204	225
Anuvakam 6	3	169	184
Anuvakam 7	4	184	211
Anuvakam 8	6	284	318
Anuvakam 9	3	170	189
Anuvakam 10	5	238	267
Anuvakam 11	4	208	228
Total →	46	2293	2557